

а также о действующих юридических решениях в этой сфере (L. Gromulska, 2006).

Я хочу заметить, что следует прежде всего продвигать параллельные профилактико-компенсационные действия в пользу ребенка и семьи, поддерживать семью, работать с ней, а не прибегать к радикальным решениям, предвиденным законодателем, ведущим к ограничению, временной отмене или лишению родительской власти.

Следует также поддержать родителей, показать им, какие и когда они совершают ошибки и каким образом могут их избежать. Чтобы они могли правильно воспитывать своих детей, должны получить минимум знаний по педагогике и психологии, необходимой для выполнения такой ответственной функции.

Список использованной литературы

1. Arias L.A., Jak podejść do sprawcy przemocy?, „Niebieska Linia” 2000, nr 5.
2. Cielecka- Kuszyk J., Reakcja na przemoc wobec dzieci. Rola służby zdrowia, „Świat Problemów” 2009, nr 5.
3. de Barbaro M., Izdebski R., Szaszkievicz W., Szwajca K., Specyfika systemowej terapii rodziny z problemem przemocy, „Psychoterapia” 2001, nr 4.
4. Gromulska L., Nowa droga pomocy, „Niebieska Linia” 2006, nr 6.
5. Izdebski R., Szaszkievicz W., Terapia systemowa rodziny z przemocą, „Dziecko krzywdzone. Teoria. Badania. Praktyka” 2003, nr 5.
6. Jarosz E., Wizyty domowe jako forma pracy z rodziną, „ Pedagogika Społeczna” 2007, nr 3.
7. Kantowicz E., Elementy teorii i praktyki pracy socjalnej, Wyd. UWM, Olsztyn 2001.
8. Kawula S., Kształty rodziny współczesnej. Szkice familologiczne, Wyd. A. Marszałek, Toruń 2006.
9. Kornatowska I., Lewandowska K., Program Dobry Rodzic- Dobry Start, „Dziecko Krzywdzone. Teoria. Badania. Praktyka” 2007, nr 19.
10. Kosicka M., Wyjazd terapeutyczno- edukacyjny jako jedna z form pracy z rodziną. Z pamiętnika Fundacji Dzieci Niczyje, „Dziecko Krzywdzone. Teoria. Badania. Praktyka” 2009, nr 2.
11. Matysiuk R., Prawa dziecka w wychowaniu rodzinnym. Aspekty filozoficzne, pedagogiczne i prawne, Wyd. AP, Siedlce 2007.
12. Ornacka K., Ewaluacja między naukami społecznymi i pracą socjalną, Wyd. UJ, Instytut Socjologii, Kraków 2003.
13. Pawlas- Czyż S., Trawkowska D., Istota przemocy interpersonalnej- praca socjalna z ofiarą i sprawcą, „Praca Socjalna” 2002, nr 4.
14. Pietruszka M., Przemoc- wyzwanie dla świata (fragm. przygotowanego przez WHO Światowego raportu na temat przemocy i zdrowia), „Niebieska Linia” 2002, nr 6.

Renata Matysiuk. Social work with a family in case of using violence against a child.

In this article a course of diagnostic process, methods used in work with families in case of using violence against a child as well as directions of actions taken are presented.

Keywords: social work, family, violence, child.

УДК 37.013.83.091.33::004.77

О. В. Гончаренко

АНАЛІЗ ПЕДАГОГІЧНОГО ІНСТРУМЕНТАРІЮ ВИКЛАДАЧІВ СИСТЕМИ ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ДЕРЖАВНИХ СЛУЖБОВЦІВ (ДОСВІД ФРАНЦІЇ)

У статті визначена необхідність розробки педагогічного інструментарію для вдосконалення професійних та педагогічних здібностей викладачів-практиків системи

підвищення кваліфікації державних службовців. На основі аналізу досвіду Франції виявлені типи інструментарію, проаналізовано їх зміст та педагогічне наповнення. Наведені приклади різних видів педагогічного інструментарію, які використовуються в системі підвищення кваліфікації державних службовців Франції.

Ключові слова: *підвищення кваліфікації, державний службовець, педагогічний інструментарій.*

Постановка проблеми. Розвиток системи підвищення кваліфікації державних службовців України вимагає нових підходів до організації процесу навчання в закладах системи перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників сфери державного управління. Інструментами передачі інституційної пам'яті значною мірою являються саме навчальні заклади системи, які забезпечують спадковість виконавчого апарату влади. Разом із тим – це майданчики як для досліджень, так і для обміну кращими практичними навичками [1]. Навчання в закладах системи підвищення кваліфікації повинно бути максимально наближеним до практичних потреб повсякденної роботи посадовців, що спричиняє необхідність залучення до освітнього процесу фахівців-практиків державного управління як викладачів.

Адже завдяки роботі в адміністративних структурах викладачі-практики постійно поповнюють та передають свої практичні знання та навички. Але треба відзначити, що викладання для цієї групи фахівців – додаткова специфічна робота, яка вимагає спеціальної підготовки, що передбачає необхідність використання особливих педагогічних методів та педагогічного інструментарію. Вивчення Європейського досвіду щодо використання педагогічного інструментарію, який допомагає викладачам-практикам готуватися до навчального процесу в рамках підвищення кваліфікації державних службовців стає вельми цікавим для запровадження в Україні.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Діяльність закладів системи підвищення кваліфікації як навчальних, так і науково-методичних осередків у галузі державного управління в регіонах України висвітлювали у своїх дослідженнях В. Бойко, Б. Волошинський, Л. Гогіна, Д. Дзвінчук, Н. Калашник, В. Ликов, В. Майборода, О. Мельников, Б. Мечинський, П. Назимко, К. Перебийніс, Л. Плаксіє, В. Понеділко, В. Савчук, М. Скоромнюк, К. Старьов та ін. Зокрема, значна увага приділялася питанням вивчення й аналізу потреб у навчанні державних службовців; визначенню принципів формування та будови системи підвищення кваліфікації службовців та посадових осіб органів місцевого самоврядування; виявленню особливостей підготовки реалізації професійних програм навчання державних службовців; навчання фахівців із застосуванням сучасних форм і методів; оптимізації фінансово-господарської діяльності тощо. Основні принципи навчання державних службовців у системі підвищення кваліфікації були розроблені Ю. Глущуком та С. Хаджирадевою. Специфіку навчального процесу та особливості викладання в системі підвищення кваліфікації службовців розкрито в дисертаційному дослідженні М. Міненко. Аналіз досліджень з проблем підвищення кваліфікації державних службовців у вітчизняній науці свідчить про значний інтерес науковців до цих питань. Разом з тим невирішеною залишається проблема розробленості педагогічного інструментарію, який би враховував усю педагогічну специфіку організації навчального процесу та проведення процесу навчання в системі підвищення кваліфікації державних службовців та інших посадових осіб.

Мета статті полягає в аналізі досвіду Франції щодо змісту, структури та наповнення педагогічного інструментарію, який використовують викладачі-практики системи підвищення кваліфікації державних службовців цієї країни.

З огляду на заявлену мету, ми ставимо такі **завдання**: проаналізувати французький досвід застосування педагогічного інструментарію щодо підготовки фахівців-практиків до процесу навчання державних службовців в рамках підвищення кваліфікації; визначити його зміст, структуру, педагогічне наповнення; розглянути можливості застосування подібних методів та засобів у вітчизняній практиці підвищення кваліфікації державних службовців.

Виклад основного матеріалу. Залучення практиків з адміністративної сфери до процесу навчання Національною адміністративною школою та регіональними інститутами адміністрації, є однією із цінних переваг для підвищення кваліфікації державних службовців Франції. Це так звані «форматори» (*formatuer interne occasionnel*), які складають «постійний штат» освітніх закладів системи підвищення кваліфікації державних службовців Франції. Незалежно від свого статусу, звання та призначення на тій чи іншій посаді адміністративних інституцій форматори володіють знаннями та особливими вміннями, які постійно поновлюються, щодо організації та здійснення освітнього процесу. Вони виконують такі функції:

- проводять навчання;
- опрацьовують нові навчальні програми;
- спостерігають за розвитком навчальних програм;
- здійснюють оцінку навчання;
- підтримують слухачів після навчання (відповіді на питання, поради, коректувальні вправи) [2].

Така діяльність вимагає від форматорів (фактично посадовців – фахівців у певній галузі) підготовки в сфері освіти дорослих. Здійснення підготовки форматорів за педагогічними спеціальностями в межах інституціалізованого навчання було б дуже фінансово не вигідним та довгостроковим, що звело б нанівець основну перевагу викладання форматорів – динамічність у реакції на потреби практики державної служби. Отже, доцільність та впровадження педагогічного інструментарію, розрахованого на різну аудиторію, який допомагає форматорам ділитися інформацією, будувати процес навчання, удосконалювати педагогічні знання без отримання формальної педагогічної освіти, стали виходом з ситуації, що склалася, з найменшими затратами економічних, часових та людських ресурсів. На сьогодні до педагогічного інструментарію форматорів у Франції належать: педагогічні гіді, педагогічні платформи, педагогічні скриньки, розміщені в Інтернет-просторі. Розглянемо кожен з перелічених видів педагогічного інструментарію форматорів окремо.

Педагогічні гіді являють собою педагогічний інструмент для закладів, відповідальних за навчання державних службовців. Вони підтримують форматорів у педагогічній діяльності та надають роз'яснення в сфері управління людськими ресурсами - це практичні посібники, які включають у себе головні принципи розробки та організації навчання в рамках підвищення кваліфікації державних посадовців.

Як приклад можна запропонувати педагогічний гід «*Guide des bonnes pratiques du formateur interne occasionnel*» [3]. Він, за так званими «*fiches*»

(електронні картки) пропонує теми для навчання. Вибір тієї чи іншої картки допомагає форматору дізнатися про учасників, які беруть участь у процесі навчання державних службовців, визначити свою роль у процесі навчання, підготувати педагогічний комплект для анімаційного супроводу, обрати свій стиль завдяки ауто діагностиці, зацікавити слухачів процесом навчання, проводити доклади та обмін з групою, організувати роботу в підгрупах, проводити проектування подій та вправи, проводити рольові ігри, завершити та оцінити засвоєння матеріалу, керувати групою дорослих в процесі навчання, діяти в особових випадках, аналізувати свою практичну діяльність за форматора тощо.

Форматорами розробляються також педагогічні гіді, де у текстовому форматі роз'яснюються види навчання, характеризується поетапно діяльність форматора на початку, протягом та по закінченні процесу навчання дорослої аудиторії. Ці гіді також допомагають форматору ознайомитися з головними принципами навчання дорослої аудиторії, плануванням процесу навчання, організацією таких видів навчання, як проектування подій, рольових ігор та вправ, застосуванням технічних засобів та методів швидкого оцінювання [4]. Так, педагогічний гід «Guide pratique : les formateurs internes occasionnels » містить інформацію щодо головних принципів навчання тимчасового внутрішнього форматора, уставу навчання, типів відбору форматора, видів практичного навчання, головних задач форматора та вимоги до організації процесу навчання. Окрім того, гід надає перелік прав та обов'язків форматорів [5].

Іншим видом педагогічного інструментарію форматорів у Франції є педагогічні платформи. Вони спрямовані на відкрите навчання та навчання на відстані завдяки відповідним інформаційно-комунікаційним технологіям. Основною його метою є дистанційне консультування щодо педагогічного змісту та індивідуалізація навчання. Він являє собою елементи, які необхідні для трьох основних користувачів – форматора, учасника навчання, адміністратора або розробника. Тобто за цих умов технологічний інструментарій змінює традиційну парадигму організації навчання, яка завжди ґрунтувалась тільки на взаємозв'язку між викладачем та аудиторією навчання.

Розподіл ресурсів та педагогічних сценаріїв інформаційними технологіями та комунікаціями залучив нового учасника процесу навчання – розробника так званих «платформ навчання на відстані» або платформ e-learning. Його метою є полегшити процес засвоєння матеріалу завдяки інтуїтивному використанню інструментарія як викладачами-форматорами, так і аудиторією, яка бере участь у підвищенні кваліфікації (форматори початківці, форматори-стажери, державні службовці, які бажають стати форматорами та ін.). Розробником пропонується інструментарій, який дозволяє використовувати широту креативності кожного учасника для розробки реальних занять із використанням інтерактивних та мультимедійних методів.

Якщо описати роботу таких платформ, то модульований інтерфейс пропонує численні моделі готового змісту та разом з тим дозволяє доповнити їх новим змістом. Класифіковані за темою, ці змістові моделі дозволяють відкрити екрани пояснювання, огляд та ін.

Навчальні курси, які пропонують педагогічні платформи, класифікуються за темами (педагогіка і андрагогіка, ігрова методика навчання, скринька педагогічного інструментарія та ін.). Наприклад, для вирішення дилеми «Як проводити навчання синхронно або асинхронно» розробник пропонує такий інструмент, як

«відеоконференція», що передбачає використання таких телекомунікаційних засобів, як: веб-камера, мікрофон для прямого діалогу з аудиторією тощо. Учасник може вибирати собі форматора за сферою своєї діяльності згідно даними, які той розміщує на сторінці реєстрації. Відео конференції доповнюють кожен тему навчання. Такий інструмент, як «віртуальні збори» або «віртуальний клас» допомагають обміну інформацією двох або трьох учасників із викладачем.

Для перевірки знань застосовується аутооцінювання. Розробником педагогічного інструментарію форматорів у Франції пропонується такий інструмент, як тест. В цьому модулі розташовані різноманітні питання та відповіді згідно з обраним курсом навчання.

Педагогічні скриньки доповнюють платформи. Вони розподіляються за темами та наповнені педагогічною інформацією, яку розробляють форматори.

Як **висновок** зазначимо, що одним із важливих факторів успіху якісного підвищення кваліфікації державних службовців Франції є залучення до процесу навчання внутрішніх тимчасових форматорів, особливих викладачів-практиків, які поєднують викладання в навчальних закладах та роботу в адміністративній структурі. Педагогічний інструментарій, який розміщено для вільного доступу в Інтернет-просторі, дозволяє удосконалювати не тільки професійні та педагогічні здібності форматорів, але й залучати до процесу навчання інших державних службовців. Проведений аналіз педагогічного інструментарію дозволив ознайомитись з його видами, структурою, змістом та педагогічним наповненням. До **перспективних напрямів дослідження** можна віднести подальше вивчення змістового наповнення та досвід розробки педагогічного інструментарію, що може бути цікавим для українських закладів підвищення кваліфікації державних службовців.

Список використаної літератури

1. Бойко Володимир Самознищення [Електронний ресурс] стаття / Бойко Володимир - 2009. - Режим доступу до статті: <http://www.kennan.kiev.ua/kkp/content/all-umnibooks/Boyko/Boyko20.htm>
2. SIGMA Les systèmes de formation dans le service public des pays de l'OCDE [Електронний ресурс] / Document SIGMA – № 16. – Режим доступу до документу: <http://www.oecd.org/site/sigma/publicationsdocuments/35057209.pdf>.
3. Guide des bonnes pratiques du formateur interne occasionnel [Електронний ресурс] / Réseau de formation - 2013. - Режим доступу: http://extranet.ucanss.fr/contenu/public/EspaceRessourcesHumaines/FormationProfessionalisation/Guide_bonnes_pratiques_formateurs_occasionnel/fiches_guide_bonnes_pratiques.pdf.
4. Didier Noyé, Jacque Piveteau Guide pratique de formater Concevoir, animer, évaluer une formation [Електронний ресурс] / Didier Noyé, Jacque Piveteau – Режим доступу: http://www.insepeditions.com/pdf/extrait_guide_pratique_du_formateur.pdf.
5. Gide pratique les formateurs internes occasionnels [Електронний ресурс] / Atelier thématiques de l'école de la GRH – 2013 – Режим доступу: http://www.fonctionpublique.gouv.fr/files/files/publications/coll_outils_de_la_GRH/formateurs-internes-occasionnels-mai2013.pdf.

Елена Гончаренко. Анализ педагогического инструментария преподавателей системы повышения квалификации государственных служащих (опыт Франции).

В статье определена необходимость разработки педагогического инструментария для совершенствования профессиональных и педагогических способностей преподавателей-практиков системы повышения квалификации государственных служащих. На основе анализа опыта Франции выявлены типы

инструментария, проанализированы их содержание и педагогическое наполнение. Приведены примеры разных видов педагогического инструментария, которые используются в системе повышения квалификации государственных служащих Франции.

Ключевые слова: повышение квалификации, государственный служащий, педагогический инструментарий

Yelena Goncharenko. Analysis of teachers' pedagogical tools in career development system for civil servants (the experience of France).

The article highlights the necessity of working out pedagogical tools to improve professional and pedagogical skills of teachers in career development system for civil servants. On the basis of France experience analysis, types of tools are identified, their pedagogical contents are analysed. Different types of pedagogical tools used in the career development system for civil servants of France are described.

Key words: career development system, civil servant, pedagogical tools.

Agnieszka Roguska

THE SOCIO - CULTURAL DETERMINANTS OF THE MASS MEDIA DEVELOPMENT

The article outlines a mass media functioning within social and cultural transformations. It presents the process of development and operation of said media in a selection of scientific concepts of various writers. The media form a large part of cultural reality, whereas their influence upon numerous areas of human activity is constantly expanding and growing.

Key words: cultural education, social education, global media, local media

The examples of conditioning development of mass media. The onset of the 70s brought fundamental changes to the economic structure of capitalism, which was continuously drifting away from the classical industrial order, as defined by Marx. The system based on the services related to, and the possession of, strategic information and knowledge was getting less and less powerful. The era of a 'postindustrial society' or 'information society' was about to come. The advantage of intellectual forces (teachers, artists, lawyers) over the physical forces (mine, mill, or construction site workers) was growing. (Murdock, 2010: 69). "In the contemporary, digital world information becomes the underlying, strategic economic raw material." (Juszczuk, 2000: 16) Such social, political and economic transformation must have had an impact also on the development and shape of mass media.

Heidi and Alvin Toffler distinguish a number of subsequent, overlapping waves in civilisation development. We have had three civilisation waves so far. The first was an agricultural society: the first hunter-gatherer cultures conducted a settled way of life and cultivated land, which started the concept of ownership. The most important good was land. The second, industrial wave, which peaked at the turn of the 19th and 20th century, produce a mass society, where raw materials and means of production were most significant. The main components of the second wave were mass-production, mass-consumption, mass-education, and mass-media. As a result, life became standardised: from urban planning and architecture, to culture and traditions. The third wave was an information civilisation based on power. Owing to information technologies in the third wave society, it is efficient to produce short lines, to adjust the product to customer's needs. The third wave societies have an incredible freedom and choice of opportunities (Toffler, 1997: 43-5, 407). To reason in the line of thought of Toffler and the wave civilisation growth, individuals in the fourth wave society will be programming their